

Verbouwing

Er is een grote verbouwing gaande in natuurbeherend Nederland. De financiering gaat op de schop, de belangrijkste regelgeving (Natura 2000 dus) eveneens. Zeer ingrijpend is de zogenaamde 'stelselherziening'. Heel veel subsidies gaan in het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) over van Rijk naar provincie, zoals ook het Programma Beheer.

Belangrijk winstpunt daarvan is dat alle bestaande indelingen van natuur (subdoeltypen, natuurdoeltypen, natuurtypen, doelpakketten etc.), samengevoegd worden tot één nieuw stelsel, voor het natuur- en landschapsbeheer bestaande uit 61 beheertypen die desgewenst samen te voegen zijn tot 20 natuurtypen. De beheertypen zijn grofweg gebaseerd op eenheden die in het veld herkenbaar zijn en een min of meer gelijk beheer kennen. Alleen de habitats van Natura 2000 zijn nog anders gedefinieerd, maar daar is weinig aan te doen. Integratie met de Europese habitats zou het stelsel zeer onevenwichtig maken. Inmiddels is dat nieuwe stelsel er en wordt heel hard gewerkt om zowel bij de provincies als bij de terreinbeherende organisaties alle huidige kaarten van de bestaande en de gewenste natuur om te zetten. Vervolgens moet de hele financiering er op aangepast worden. Het is bijna vastgesteld welke beheerkosten (standaardkostprijzen) voor elk beheertype gemaakt moeten worden. Probleem is wel dat die kosten opgeteld op een veel hoger bedrag uitkomen dan de vergoedingen die via het Programma Beheer werden uitgekeerd. Dat is nauwelijks een verrassing: de werkelijke kosten van het beheer zijn nu veel beter in beeld gebracht dan bij eerdere exercities. De provincies hebben bij de overdracht echter niet meer geld gekregen van het Rijk; de stelselherziening diende kosten-neutraal te worden uitgevoerd. Er zal daarom nog stevig overlegd moeten worden over de verdeling van dat geld. Ook zijn er nog geen precieze afspraken tussen beheerders en provincie hoe men die vergoeding moet aanvragen en hoe de nu nog onbekende spelregels voor die financiering gecontroleerd gaan worden. Alle partijen roepen dat het allemaal veel simpeler moet dan voorheen, maar het risico is levensgroot dat het stelsel met steeds meer ingewikkelde zaken zal worden opgetuigd. Het streven is om het nieuwe stelsel per 1 januari 2010 in te laten gaan. Het is zeer de vraag of dat haalbaar is. Er moeten nog te veel knopen worden doorgesleuteld. Het venijn zit zoals bekend vaak in de staart.

Centrale regie is noodzakelijk voor eenduidige monitoring

Voor het merendeel van de 162 Natura 2000 gebieden in Nederland wordt momenteel koortsachtig gewerkt aan het opstellen van beheerplannen. Die beschrijven op hoofdlijnen wat er moet gebeuren om de aangewezen en te beschermen habitats en soorten in een goede staat van instandhouding te houden en/of te brengen. Het beleid rond deze plannen blijft wonderlijk. Voor veel gebieden geldt dat eerst de plannen globaal dienen te worden opgesteld alvorens de minister de definitieve aanwijzingsbesluiten vaststelt. Pas daarna kunnen de plannen afgemaakt worden. Alle provincies, maar bijv. ook Dienst Landelijk Gebied (DLG), adviesbureaus etc., zijn nu hard aan het werk om de plannen al voor de zomer af te hebben. Het gevolg van deze snelheid is helaas dat de kwaliteit van de plannen hier in veel gevallen zwaar onder dreigt te gaan lijden. Moeilijke kwesties worden vaak vooruit geschoven, waarbij zoals gebruikelijk geschermd wordt met de noodzaak van meer onderzoek. Ook is er de neiging alle knelpunten in de natuurgebieden zelf op te willen lossen, terwijl bijv. verdroging of vermessing van het grondwater toch hun oorsprong buiten de natuurgebieden hebben. Aan de natuurbescherming de taak om te zorgen dat de problemen toch helder in de plannen komen te staan. Er is helaas ook nog weinig duidelijk over de zowel in het nieuwe stelsel als bij Natura 2000 verplichte monitoring. Nu is het moment dat alle partijen gezamenlijk de enorme versnippering aan monitoring in Nederland op gaan lossen en met een eenduidig stelsel komen, wat antwoord kan geven op de vele vragen. Een stevige centrale regie hierin is niet alleen wenselijk, maar gewoon noodzakelijk.

Heeft de natuur baat bij deze verbouwing? Anders gezegd: is er nu kans dat we de voortdurende achteruitgang van de biodiversiteit kunnen stoppen?

Het antwoord is niet te geven. Tijdens de verbouwing wordt nog voortdurend gesleuteld aan het ontwerp, en dan zijn er ook nog partijen die alles in het werk stellen om aan het fundament te tornen. Zo is de bepaling dat voor de Natura 2000 gebieden zonodig ook maatregelen buiten de natuurgebieden genomen moeten kunnen worden om de habitats in een goede staat van instandhouding te houden of te brengen,

op zijn zachtst gezegd weinig populair in de landbouw.

Momenteel werken honderden ambtenaren en natuurbeheerders verder aan de verbouwing. Of Duinpieper, Zilveren maan, Nauwe korfslak en Wolverlei daar baat bij hebben blijft afwachten.

De redactie